

ከሰሞኑ ጫጫታ ባሻገር፣ የትብብሩን መሠረቶችና ተግዳሮቶችን በቅጡ መዳሰስ

ዩሱፍ ያሲን (አስሎ)

ከሰሞኑ ጫጫታ ባሻገር

የሞላ አስገዳም ኩብለላ ፣ ፍርጠጣ ከሕደት ወይም በመንግሥት ደጋፊዎች እንደ ተባለው ወሽመጥ በጣሽ የጀግንነት ሥራ በአሥመራ ተጓዦችና ደርሶ-ተመላሾች መሓል እየተቋጠረ መጥቷል ብለን ያስብነውን ንትርኩ እንደገና አደበላለቀው። ቀደም ብሎ በስምምነት ባይደመደምም ቅሉ እልባት እተበጀለት የመጣ ሲመስል የነበረው ትግል በአሥመራ በኩል ያዋጣል፣ አያዋጣም ባዮች መሓል በትግል ምርጫና በትግል ማኩብኪያ መሬት፣ በአስተናጋጁ መንግሥት ቃልኪዳን ጠባቂነትና ቃል አባይነቱ ዙሪያ በተለያዩ የኢትዮጵያ ታቃዋሚ ኃይሎችና ጉዳዩ ይመለከተናል ባይ ግለሰቦች መሓል ጊዜ ያስቆጠረው ንትርክና እሰጣ አገባን እንደ አዲስ አቀጣጠለውና ሰሞነኛው የወይይት ርዕስ ጉዳይ አድርጎት አረፈው የሞላ ኩብለላ ። ጥሬ አረገው ባይባልም ቅሉ እንደገና ትኩስ አረገው። ላለፉት ሦስት ሳምንታት እያንጫጫን የሚገኘው የሞላ ጉዳይ ነው።

« አሞራ ከሰማይ አዞ ደግሞ ከውሃ ውስጥ ሆኖ ነው ነገር ዓለሙን የሚመለከተው » ይላሉ ዓፋሮቹ ሲተርቱ። እይታውንም፣ አድማሱን አረዳዱንም የሚወስነው ከተመልካችነቱ (Vintage Point) ማዕዘን ወይም ገዢ መሬት ነው ማለታቸው መሰለኝ። የአካባቢ ታዛቢዎች መነፅራቸው አካባቢያዊ ነው። ሰፋ ያለውን ሥዕል ይሰጣሉ ብዬ ያስብኩትን አካባቢያዊ እይታዬን ላስቀድም። በአካባቢያችን የጠላት ተቃዋሚ ካርድ መማዘዙ ርዕስ ጉዳይ ታሪካዊ ዳራነቱ አንጥፈን ለጥቆ ያሁኑ ቃል ኪዳን መስራቾቹ ማለት “አሥመራ ላይ የመሸጉ” የኢትዮጵያ ተቃዋሚ ሃይሎችና የኤርትራ ገዢ ፓርቲና መንግሥት መዳራሻ ግቦችን ዳሰሳ እንዘልቃለን። ለትብብሩም ለቃል ኪዳኑም መሠረቱ እሱ ነውና።

የአካባቢያችን መንግሥታት በጥቅል የኤርትራ መንግሥት ደግሞ በተለይ በ 25 ዓመት እድሜው የተቃዋሚ ካርድ መማዘዙና አጠቃቀሙን ከመመልከታችን በፊት የሁለቱ ትብብርና ቃል ኪዳኑ የቆመበትን መሠረት ለመዳሰስ የሁለቱ ተባባሪዎች ከትብብራቸው የሚሹትን መዳረሻ ግብ በመመልከት እንጀምር፣ ነፃ ከወጣ በኋላ የራሱንም ሆነ የሁለቱ ሕዝቦች ትስስር ምንነት የሚወስነው ነፃ የወጣው የኢትዮጵያ ሕዝብ ነው ተብሏልና እሱን ለጊዜው እንለፈው፣

- “አሥመራ ላይ የመሸጉ” ተቃዋሚ ኃይሎች የኢትዮጵያን ሕዝብ ነፃነት ይሻሉ።
- የኤርትራ መንግሥትና ገዢ ፓርቲው ሻዕቢያ የኤርትራ ነፃ ሃገራዊ ሕልውና በተደላደለና አስተማማኝ መሠረቶች ላይ ማረጋገጥ ይሻል።
- የኤርትራን ነፃ ሕልውና ማረጋገጫ እንዲያገኝ የኢትዮጵያ የአንድነት ኃይሎች ይሁንታ እንዲታከልበት ይሻሉ።
- የሃገር አድን ጥምረት ሆነ ሌሎች “አሥመራን ምሽግ ያደረጉ” ኢትዮጵያውያን ድርጅቶች መዳረሻ ዓላማቸው ያደረጉትን የኢትዮጵያ ሕዝብ ነፃነትና የኤርትራ መንግሥትና ገዢ ፓርቲው ሻዕቢያ ከእነሱ የሚጠብቀውን የኤርትራን ነፃ ሕልውና ማረጋገጫ ሊያረጋግጡላቸው ይችላሉን? የኤርትራ መንግሥት ደግሞ እነሱን በማስፈራሪያነት ብቻ ተጠቅሞ መደራደሪያ እንዳያርጋቸው አስተማማኝ ማረጋገጫ ሊሰጣቸው ይችላልን?
- የሁለቱን መዳረሻ ግቦቻቸውን ሚዛናዊ በሆነ መልክ አቀናጅቶ ለሁለቱም ቃል ኪዳን ሸሪኮች የጋራ ዓላማ የሚበጅ ዘላቂ ፀረ ወያኔ ኢሕአዴግ ትብብር በመፍጠር ወያኔ ኢሕአዴግን ማስወገድ ይችላሉን?

የሁለቱ የትብብር ዓላማ ሊታረቅ የማይችል ቅራኔ ባይሆንም ቅሉ ሚዛናዊ በሆነ መንገድ ሁለቱን ማጣመሩ ነው ከባዱ ሥራ ። ያንድ መንግሥትና የአንድ ነፃ አውጪ ጥምረት ፍላጎቶችን አጣጥሞ ማራመዱ ከችግር ነፃ አይደለም። ሊሆንም

አይቻልም። ጀርመኖች die Kunst besteht darin ወይም ኪነጥበብ እሱ ነው ይላሉ። አስቸጋሪውና አሳሳቢውም እሱ ነው ለማለት ይመስለኛል። የፖለቲካ አመራሩ ብቃት ጥበብ አንዱ መመዘኛም ይህንን በጥበብ ማለፍን ይጨምራል ማለታቸው ነው። የሸሪኮቹ እኩል አለመሆን ራሱን የቻለ አንድ ተግዳሮት ነው። ባስተናጋጁ መንግሥት በኩል ተስተናጋጁን ማስተናገዱ ራሱን የቻለ የሃገር የድህነት ዶሴ አካል ሆኖ መቆጠሩ ሌላኛው አበሳ ነው። እነዚህን ሦስት ታሳቢዎችና ተግዳሮቶችን ያዙልኝ።

የተቃዋሚ ካርድ መማዘዙ ፖሊሲ

ለአካባቢ ሃገራት የተቃዋሚ ካርድ መማዘዙ ጨዋታ አዲስ ነገር አይደለም። ያንዱን ጎሮቤት ሃገር ተቃዋሚ ማስተናገድ፣ ማደራጀት፣ ማስታጠቅና ማስማራት የተለመደ አሥራር ነው ማለቱ ይቀላል። ለነባር መንግሥታትም ሆነ ለአዲስቷ ሃገር ኤርትራ የአገራቸው ሃገራትን ግንኙነት አስመልክተው የነደፉት የውጭ ፖሊሲያቸው አንዱ መሞርኮዣ ነው ቢባል ምንም ማጋነን የለበትም። የኤርትራ መንግሥት በአካባቢ መንግሥታት ላይ የራሳቸው ተቃዋሚ በማደራጀት ተጽእኖ የማሳደር ፖሊሲ አካል ነው። ማስፈራሪያ ካርድም ነው። የሱዳን፣ የሶማሊያ፣ የጀቡቲና የኢትዮጵያ ተቃዋሚን ያደራጃል። ይህ ምስጢር አይደለም። ባንድ ወቅት የየመንንም ተቃዋሚ ሲያደራጅ አልፎ ተርፎ በካቢላ ለሚመራው የኮንጎ ነፃ አውጪ ሠራዊት ከጎኑ የሚሰለፍ ኃይል የላከበት ሁኔታ እንደ ነበረ ይነገራል። ይህንን የሚመሰክሩት በውጭ ሃገር የሚኖሩ በዘመቻው የተሳተፉ ኤርትራውያን ወታደሮች የነበሩ ወጣቶች ናቸው። እነዚህ ተግባራት እንደ አንድ የሃገር ድህነት ጥበቃ ጉዳይ (ዶሴ) አካል ሆነው ነው የሚታዩት። የኤርትራ ድህነት መሥሪያ ቤት ሚና ከዚህ በፊት የተበጃጁትን ትብብሮች በማለያየትም ሆነ በማገጣጠም የራሱ የማይናቅ ሚና ነበረው። ዛሬም አለው።

የጫወታው ሕግ ዋናው መሠረቱ ተግባርና አፀፋ መልስ ነው። የእኔን ተቃዋሚዎች ብትረዳ እኔም በአፀፋውና በተራዬ ያንተን አደራጅቼ፣ አስታጥቄ እለቅብሃለሁ ዓይነት ማስጠንቀቂያ ይጀምርና ከተቃዋሚ ኃይል ጎን በመሰለፍ አብሮ ማጥቃት ደረጃ እስከመድረስ ይደርሳል። አንዳንድ ጊዜ ማስፈራሪያው የምር ይሆንና በሥልጣን ላይ ያለውን መንግሥት ከእነጭራሹ እስከ ማስወገድ ድረስ ዓላማ ይዘልቃል። አፕሪል 1979 የዚያን ጊዜ የታንዛኒያ ፕረዝዳንት የነበሩት ጁሌየስ ኒሬሪ የቀድሞ የዩጋንዳ ፕረዝዳንት የነበሩትን ሚልቶን አቦቴን በራሳቸው ሠራዊትና ታንኮች አጅበው ፊልድ ማርሻል አልሃጂ ኢዲ አሚን ዳዳን አስወግዶ በካምፓላ እንደ ገና ለመንግሥት ሥልጣን ያበቁበትን አብነት መጥቀስ ይቻላል። ይህ ግን በየጊዜው የምንመለከተው ክስተት አይደለም። የተቃዋሚ ካርድ አብዛኛውን ጊዜ ከማስፈራሪያ ካርድነት አያልፍም።

የሱዳኑ አማ ፓርቲ መሪ ሳዲቅ አል ማህዲ፣ የሶማሊያው አልሻባብ መስራችና መንፈሳዊ መሪ ሓሰን ዳሂር ዋዲስ፣ ሙባራክ ሙሳ ሙባራክ፣ የሱዳኑ የረሻይዳ አንበሶች መሪ ፣ የቤጃ ኮንጎረስ መሪ ሙሳ አህመድ ሁሉም የኤርትራ መንግሥት እንግዶች ነበሩ ባንድ ወቅት። ከሁሉ በላይ በአሜሪካም ጭምር ለወደፊቱ የሱዳን መሪነት ሲታጩ የነበሩት ጄነራል ዓብዱልአዚዝ ካሊድንም ለዚህ ኃላፊነት ሲያዘጋጁባቸው የነበሩት አሥመራ ላይ ሆነው ነው። እንዲያውም የሱዳን እጣ ፋንታ ወሳኝ ቁም ነገሮች ጉባኤ (አል-ቀዳያ አልመሲርያ) የተሰኘው የሱዳን ተቃዋሚዎች ኮንግረስ በ 1995 የተደረገውም በአሥመራ ላይ ነበር። ዛሬ ሁሉም ማለት ይቻላል ወደ ሃገራቸው በመጡበት እግር ጠቅልለው ተመልሰዋል። ገሚሱ ከመንግሥት ጋር ታርቆ ሹመት፣ ሽልማት ተቀብሎ ነው። ገሚሱ በሃገሩ አሁንም ሰላማዊ ተቃውሞ ፖለቲካውን በማጥፋት ላይ ይገኛል። ከ 2012 ጀምሮ ሓሰን ዳሂር ዋዲስ በሶማሊያ እስር ቤት እንደሚገኙ ይታመናል።

ምንም እንኳን በቅርቡ በተደረጉ ሹም ሽሮች ከሥራ ምድቦቻቸው ቢዘዋወሩም ቅሉ የረሻይዳ አንበሶች እና የቤጃ ኮንግረስ መሪዎች በቀይ ባሕር ክፍለ ሃገር ከፍተኛ ቦታ ተሰጥቷቸው ነበር። ስለዚህ የሱዳኑ አል በሺር መንግሥት ከሥልጣን ባይወገድም የፕሬዝዳንት ኢሳያስ መንግሥት የሱዳንን ታቃዋሚ ካርድ በመጠኑም ቢሆን የተወሰነ ተጽእኖ ለማሳደር ተጠቅሞበታል ማለቱ ያስኬዳል። ለዚህ ስኬትና የሰመረ ውጤት ግን በዋናነት ሊጠቀስ የሚገባው የሱዳን መንግሥት ለድርድር የሚያሳየው በጎ ፈቃጅነትና ፍላጎትን ነው ማለት ይቻላል። በአዲስ አበባና በአሥመራ እንደ ከተሙት ሁለቱ የሐበሻ መንግሥታት በጠላቶቹ መቃብር ካልፎከርኩ ብሔራዊ መግባባትም ሆነ እርቅ አይነካካንም አይሉም ሱዳኖቹ፤ መንግሥታችንም ሆነ ተቃዋሚውን የሚያስመሰግናቸው እሴት ነው።

በነገራችን ላይ ፣ የኤርትራ መንግሥት ብቻ አይደለም በአካባቢ መንግሥታት ላይ የራሳቸው ተቃዋሚ በማደራጀት የራሱ ተጽእኖ የማሳደር ፍላጎትና ፖሊሲ የሚነድፈው። የቀድሞ ሶማሊያም፣ ሱዳንም ኢትዮጵያም ተመሳሳይ እንደ አንድ የሃገር ድህንነት ጉዳይ (ዶሴ) አካል ሆኖ የሚታየው ፖሊሲ ነበራቸው። አሏቸውም። የተቃዋሚዎች ካርድ መጠቀም የብሔራዊ ድህንነት ጉዳይ እስከሆነ ድረስ የሃገር የሕልውና የመጠበቅ ጉዳይም ጭምር ነው። በ1998 አጋማሽ ላይ የሁለቱ ገዥ ድርጅቶች ትብብርና ቃል ኪዳን ከተፋለሰ በኋላ በርካታ ኢትዮጵያውያን ወደ አሥመራ ጎራ ብለዋል። ገሚሱ በሄደበት እግሩ ተመለሷል። አንድ ነገር ግን መባል አለበት። መባል ብቻ ሳይሆን መሰመር ይኖርበታል። ኢትዮጵያ ለኤርትራ፣ ሱዳንም፣ ሶማሊያም ጀቡቲም አይደለችም። ለፖለቲካው ፍጆታ የሚባለው ከኢትዮጵያ ጋር ያለን ትስስር ልክ ከሌሎቹ አጎራባች ሃገራት ጋር ያለን ትስስርና በይነ መንግሥታዊ ግንኙነት ነው መባሉ እንደ ተጠበቀ ሆኖ።

ኢትዮጵያ ለኤርትራ ታላቋ ጎረቤትና የቀድሞ “ቅኝ ገዢ “ ብቻም አይደለችም። ሁለቱ ገዢ ፓርቲዎች ወዳጅነትና ጥል፣ የሁለት ሕዝቦች ያለፈውን የጋራ ታሪክና የወደፊቱ ጎን ለጎን በይነ መንግሥታዊ ጉርብትናም ሆነ ጥምረታዊ ንድፎች የሁለቱን መንግሥታትም ሆነ ሕዝቦች ትስስርም ሆነ ትብብር ልዩ ያደርገዋል፤ያለ ጥርጥር። በመረብ ወንዝ – ባሽገር ያሉ ትግርኛ ተናጋሪዎች የኤትኒክ ማንነት ተጋሪዮችነት ጉዳይ በዋናነት ይጠቀሳል። እነሱ እንደ ፖለቲካው ሁኔታ ቢቀበሉም ቢካካዱም። በሁለቱ ሕዝቦች ቁርኝት ምክንያት ደግሞ ለሁለቱ መንግሥታትና ገዢ ፓርቲዎች አንዱ የሌላውን ተቃዋሚ መጠቀሙ ልዩ እንደምታ የሚሰጠው ከዚህ ልዩ ትስስር በመነሳት ነው። ከሱዳኑ፣ ከጀቡቲ፣ ከሶማሊያው ይለየዋል። የኢትዮጵያ ተቃዋሚ ካርድ መምዘዝና አጠቃቀሙ ከላይ ካየነው የአካባቢ ሃገራት አጠቃቀምና አተገባበር በይዘቱም ሆነ በዓይነቱም ይለያል። ለኢትዮጵያ የኤርትራ ተቃዋሚ ካርድ አጠቃቀሙም እንዲሁ። ለዚህ ከላይ ከተመለከትናቸው እሳቤዎች በተጨማሪ በቂ የዳራ ምክንያቶችም መደርደር ይቻላል።

የተቃዋሚ ካርድ መዘዛው የሃገር ድህንነትና ሕልውና ነክ በመሆኑ ሚስጥር ይበዛዋል። እንዲያውም ዓዋቅ የተባለው ታዋቂው የኤርትራ ድረ -ገጽ የሁለቱ ሐበሻ መንግሥታት ተቃዋሚን ማደራጀት፣ ማሰልጠን፣ ማስታጠቅና ማስማራት የድህንነት መሥሪያ ቤቶች መካከል የሚደረግ ፍልሚያ ([The Ethiopian-Eritrean Intelligence War](http://awate.com/the-ethiopian-eritrean-intelligence-war/)) አድርጎታል። <http://awate.com/the-ethiopian-eritrean-intelligence-war/>። ሚስጥር ደግሞ ከገበያ የጠፋ ብርቅዬ እቃ በሆነበት የፌስቡክ፣ የቱዊተር፣ ዘመነ ዲጂታል ሊቨፋፈን አይችልም። በደርግና በአፄ ኃይለ ሥላሴ ዘመን ያልነበሩ ዘመናዊ ፈጥኖ አድራሽ ዲጂታል የማሕበራዊ መገናኛ ዘዴዎች ሁሉም ሽፍንፍኑን፣ ግልብልብ ግልጥልጥ ባደረጉበት ዘመን ነውና ያለነው ። ያውም በመብረቅ ፍጥነት። ሰሞኑን በሞላ አስገደም ጉዳይ የተመለከትነውም ይህንኑ እውነታ ነው። የሞላን ፍርጠጣ ልብ አንጠልጣይና ገደል ተቆንጣጭ thriller ፊልም ያስመሰለው የእነዚህ ማሕበራዊ ሚዲያዎች አቀራረብም ጭምር ነው።

በኤርትራ ብቻ ሳይሆን ከላይ በተጠቀሱት ሃገሮች ሁሉ የተቃዋሚዎች ካርድ ጉዳዩ የብሔራዊ የድህንነት ጉዳይ ሆኖ ስለሚታይ በአካባቢ ሃገራት ልሙድ አሰራር ነው። አሁንም በሱዳንም፣ በሶማሊያም በኢትዮጵያም ተዘውታሪ አካሄድ

ነበር ብለናል። በዚያ ዓመት (1969 - 1991) ሶማሊያም አሠራሩ ከዚህ የተለየ አልነበረም። የኤርትራና የኢትዮጵያ ተቃዋሚዎች ዋና አገናኝ መኮንኖች ተብለው የሚታወቁት የፕረዝዳንት ዚያድ ባሬ አማች (የልጅ ባል) ኮለኔል ሱሌማን ዳፍሌና የውጭ ሃገሩን የሚያስተባብሩት አምባሳደር ዓብዱ ሓበሺ በግንባር ቀደምትነት ይጠቀሳሉ። ዛሬ ኮለኔል ሱሌይማን ዳፍሌ የቤልጂየም ስደተኛ ሲሆኑ አምባሳደር ዓብዱ ሓበሺ ደግሞ የሚኖሩት ስደተኛ ናቸው። ዓለም ተቀያይሮ ዳፍሌ በ1990ዎቹ አጋማሽ ላይ በስደተኛነት ወደ ኤርትራ ጎራ ባሉበት ወቅት ፕረዝዳንት ኢሳያስ ለቆየው ትብብሩና ለሞቃዲሾው መልካም መስተንግዶው ውለታ የወደባቸው ባልሥልጣን ሥራ አስኪያጅ የነበሩት ኮማንደር ዘለቀ ቦጋለ በዓሰብ ወደብ ከሠሯቸው በባሕር ጠረፍ ከተንግለሉ ቪላዎቹ አንዱ ውስጥ እንዲስተናገዱ አድርገዋል።

በሱዳን ድህነት መሥሪያ ቤት በኩል ሦስት ጀኔራሎች ስማቸው ከወያኔና ከሻዕቢያ አስተናጋጅነትና ምስጥር ጣባቂነት ሲጠቀስ ይኖራል። ሜጀር ጄኔራል ፋቲካ አል አርዋ፣ ዑስማን ሳይድና መስጣፋ አህመድ ዳቢ። የዛሬ ሁለት ዓመት ገደማ አልፋቲካ ዓርዋ የተባለው የሱዳን ጄኔራልና ፓይለት በመቀሌው 39ኛ የወያኔ ድርጅታዊ ጉባኤ ላይ ፕረዝዳንታቸው ዑመር ሓሰን አል በሺር በተገኙበት የዘከዘከት ሚስጥረ ሚስጥራት ጉድ ያሰኘው እስከ እዚያ ቀን ድረስ አልተሰምቶም የነበሩትን ጭምር ይፋ ስላደረጉ ነው። ቀደም ብሎ በደርግ ዘመን የሱዳን ሚሊተሪ አታሼ ሆኖ አዲስ አበባ በሠሩበት ጊዜ ሌሊት በቢስኪሌት እየተዘዋወሩ ከወያኔ የውስጥ አርበኞች ጋር እንደሚገናኙ ጭምር ነው ጀኔራሉ የነገሩን። A Sudanese Official Reveals TPLF Secrets (<https://www.youtube.com/watch?v=yfeBMv885pk>) ዩቲዩብ መመልከት ይቻላል።

በኢትዮጵያም ጉዳዩ ከዚህ የተለየ አልነበረም። አሁንም አይደለምም። ዛሬ ወያኔ ባመዛኙ የቀድሞ ኢ.ኤል.አፍ (ጀብሃ) ጋር ቁርኝት የነበራቸውን የኤርትራ ምዕራባዊ ቆላ ተወላጆች በተለያዩ የኢትዮጵያ ከተሞች በማስተናገድና በማስተባበር የመረብ -ሸገር ትግርኛ ተናጋሪ ዘመዶቹን እነ ዓብዳላን ነው የምንለቅባችሁ እያለ በማስፈራረት ልክ ለማስገባት የሚሞክሩበት አተገባበር ልብ እንላለን። አሁንም የሰንዓ መድረክም (Forum) ተብሎ የሚታወቀው አካባቢያዊ ማስተባበሪያ የኤርትራ ተቃዋሚዎችን ጉዳይ ይከታተላል ይባል እንጂ ኃላፊነቱን ከላይ የሚያስተባብሩት የድህነት ጀኔራሎች ናቸው። ከአፄ ኃይለ ሥላሴ ዘመን ጀምሮ እምብዛም አልተለወጠም። ትናንት በደርግ ዘመን የኮሌኔል ተስፋዬ ወለደ ሥላሴ ልጆች ዛሬ ደግሞ የጀኔራል መስፍን አማረ፣ጌታቸው አሰፋና የኢሳያስ ወልደ ጊዮርጊስ ጓሮ አትክልት ነው፣ ተቃዋሚዎችን ማስተናበሩ። ኢትዮጵያ የደቡብ ሱዳንን አመጽ ማገዝና ማስተባበር የጀመረቸው ገና በ1960ዎቹ ጀማሮ ላይ ነው። የኑዌሩ ተወላጅ ቱዋት ፖል ቻይ የጋምቤላ የፓርቲ መሪነቱን የተቆናጠጠው በድህነት መሥሪያ ቤት ቅርንጫፍ አስተባባሪነቱ ነው። በዛሬዬቷ ኤርትራ ጀኔራል ተክለ መንጃስ፣ ኮሌኔል ፍጽም(ሌነን)፣ ሸላቃ ዳዊት ስሞች በበርካታ ኢትዮጵያውን ዘንድ ለመታወቅ የበቃው የኢትዮጵያ ተቃዋሚዎች ዶሴ ባለ አደራነታቸው ነው። የጎረቤት ሃገር ተቃዋሚ ካርድ መማዘዙን ታሪክ በመጠኑ ተመልክተናል ። የሃገራዊ ድህነት ጉዳይ መሆኑን ልብ ብለናል። የሰጋት ምንጭ ፣ ከሃገር ሕልውና ጋር በጥብቅ የመተሳሰሩን ቁርኝት በእሳቤ እንዲወሰድ ነው አጽናኦት የተሰጠው።

የአማራ ልሂቃንና የኤርትራ መንግሥትነት መረጋገጥ

“ሻዕቢያ ኢትዮጵያ እስካልፈራረሰች ድረስ ኤርትራ ሙሉ ነፃነቷን ገና አላገኘችም ብሎ የሚያስብ ድርጅት ነው” የሚለውን አባባል ሙሉ በሙሉ እንዳለ መቀበሉ ያስቸግረኛል። የኢትዮጵያ አንድነት ሃይሎች እስካልተቀበሉት ድረስ የኤርትራ ነፃነት ዋስትና አይኖረውም የሚል ስጋት ሻዕቢያን እንደሚያንገላታ መቀበሉን ግን በፍፁም አያስቸግረኝም። ስጋቱ የኤርትራን ብሔረተኛ ኃይልን ከእንቅልፉ ያባንናል ማለቱ ይበልጥ ሁኔታውን ይገልፀዋል።

ወያኔና ሻዕቢያ አሁንም አልተጣሉም ክርክር ግን ውሃ አይቋጥርም። ነገ ተነጋግረው ሊታረቁ ይችላሉ ከመባሉ ጋር ግን ጠብ የለኝም። ይህ እውነት ከግንቦት ሰባት መሪዎች አንዱ በቅርቡ በአሜሪካ ባደረገው ንግግር ላይ አስምሮበታል። እንዲያውም ግንቦት ሰባት የሚጣፈፈውም ለዚህ ነው ብሎ እንቅጩን ነግሮናል። ይህ እምብዛም የሚያከራክረን ነጥብ አይደለም። ወያኔና ሻዕቢያ በፀረ ደርግ ቃል ኪዳናቸው የሁለቱን መዳረሻ ግብ ማሳካትን ቻሉ። የዚህ የተሳካ ትብብር ውጤት የኤርትራን ነፃ ሕልውና ማወጅ እና ወያኔን የምኒሊክ ግቢ ጌታ መሆንን አስቻለ። የሁለቱም ተባባሪዎች ዓላማ ግቡን መታ ቢባል ያስኬዳል። ከሰባት ዓመት ትብብር በኋላ ሁለቱ በጋራ ያሳኩትን ዓላማ እንዳልነበረ ለማድረግ ባሁኑ ጊዜ አንዱ የሌላውን ተቃዋሚ አሰልጥኖ እያሰማራበት ይገኛል። ይህ የኮኒስፕራሲ (የሄራ) ቲዮሪ ጥደብ አይደለም። ሃገራት የሚወዳጁበት የጋራ ዓላማ ሲገኝ ይፋቀራሉ ሲፋለሱም አንዱ ሌላውን ልክ ለማስገባትም ሆነ ከእነአካቴው ለማስወገድ ይውተረተራሉ። በሚያገናኛቸው የጋራ ዓላማ ዙሪያ ይተባበራሉ እንጂ አይቆራረቡም። መዘንጋት የሌለበት አንዱ ዋነኛው ነጥብ ይህም ነው። በትግራይ ነፃ አውጪዎች እርዳታ፣ አጋርነትና አማካኝነት የተረጋገጠው ነፃነት የኢትዮጵያ አንድነት ኃይሎች ይሁንታም እንዲታከልበት ይፈልጋል ሻዕቢያ። ካልታከለበት ግን የኤርትራ ነፃነትና መንግሥትነት ማረጋገጫ እንደሌለው ይቆጠራል። የሻዕቢያ ዓላማም ግብ መታ ማለት የሚቻለው ይህንን ተቀባይነት ሲያረጋግጥ ነው።

በርካታ የኢትዮጵያ አንድነት ኃይሎች ግን የኤርትራ ነፃ መንግሥትነት አልተዋጠላቸውም ። የእዚህ ብሔረተኛ ኃይል በአመዛኙ መሠረቱን የገነባው በአማራ ልሂቃን ምሕዋር ዙርያ ይሸከረከራል መባሉም እምብዛም ማጋነን የለበትም። አንዳንድ ጊዜ ሁለቱ አንድና አንድ ይሆናሉ። ይህ ያንድነት ሃይሎች የተሰኘው ስያሜ የአማራ ኤሊቶች ሌላኛው ማሸምንምኖ መጠሪያ ነው ወይ የሚል ጥያቄ የሚያስከትለውም ለዚህ ነው። ማስከተሉ እምብዛም ስሕተት የለበትም። ለዚህም ይመስለኛል በቅርቡ ሔፍክ የሺፕላና ወልደሩፋኤል አሰፋ የተባሉት ጸሓፊዎች የአማራን ኤሊት በስም ጠርተው ከኤርትራ ጉዳይ ጋር ያጣመሩት። እንዲያውም ወጣቱ ገጣሚ ሄኖክ የሺፕላ **የአማራ ኤሊቶች ትግልና የኤርትራ ጉዳይ** በተሰኘው አርቲክል የአማራ ኤሊቶች እነሱ ያልተሳካላቸውን ፕሮፌሰር ብርሃኑ ነጋና የእሳቸው ቡድን ስለተሳካለት በቅናት እንደተበሰከሰኩ አስመስሎ ነው ጉዳዩን ያሳረገው። ከዚያ ቀደም ብሎ ወልደሩፋኤል አሰፋ የተባለ ወጣትም **የአማራ ኤሊቶችና የኤርትራ ጉዳይ** የሚል መጣጥፍ አስነብቦን ነበር። ሁለቱ መጣጥፎች ግን አንድ ጥያቄ ይጭሩበኛል። ለምን የአማራ ኤሊቶች በተለይ ተመረጡ? ይሳካልኝ እንደሆነ አላውቅም እንጂ እኔም የአማራ ኤሊት ለተባለው የኢትዮጵያ ብሔረተኛ (አንድነት) ኃይል ወደ ተሰኘው በማስፋት የውይይቱን አድማስ ሰፋ ለማድረግ እሞክራለሁ።

ዛሬ ኤርትራ የተባበሩት መንግሥታት አባልና እውቅና የተጎናፀፈች ራሷን የቻለች ሃገር ብትሆንም ቅሉ ከ25 ዓመታት በኋላ ከአጎራባቿ ኢትዮጵያ ጋር ጎን ለጎን በይነ መንግሥታዊ ጉርብትናም ሆነ አዘቦታዊ በይነ መንግሥታዊ ግንኙነት መመሥረት አልቻለችም። ይህ ለኤርትራ መንግሥት ቀላል ተግዳሮት አይደለም። በመሪዎቿ እይታ ያለ ኢትዮጵያዊ አንድነት ኃይሎች ይሁንታ ሙሉ ነፃነቷ እንደማይደላደል ከመስጋት ነፃ ወጥተው አያውቁም። ከኢትዮጵያ ጋር ማለፊያ በይነ መንግሥታት ግንኙነት ሊኖራት አይችልም የሚል ስጋት የኤርትራ መሪዎችና ገዢው ፓርቲውን ሁሉ ጊዜ ያባኛናል። ይህን ለማወቅ የግድ የጂዮ –አስተራተጂ ባለራዕይ መሆን የሚያስፈልግ አልመሰለኝም። የኤርትራ ነፃነት በወያኔ እርዳታ ቢጠናቀቅም ያለ አማራ ኤሊቶች ቡራኬ ዋስትና የለውም ባይ አመለካከት ፕሬዝዳንት ኢሳያስንና አመራሩን እንቅልፍ ይነሳቸዋል። ይህም የአማራ ኤሊቶች ወግ ጠራቂ ኩፈሳ አይደለም ። የኤርትራ ተቃዋሚዎች የኤርትራ ነፃነት የማይዋጥላቸውን የቅንጅት ቀድሞ አባላትን በአሥመራ እያሞላቀቅክ ነው ብለው ፕሬዝዳንት ኢሳያስን ይወቅሱታል። የቅንጅት አባላት የሚሉት የኢትዮጵያ አንድነት ኃይሎች ወይም አማራ ኤሊቶችን ነው። አማራ እንኳን

ኤሊቶች ሊኖሩት ቀርቶ እንደ አንድ ስብስብ የመኖሩ ክርክር ገና መቼ በቅጡ ተቋጨና የሚለው እልባት ያልተበጀለት እስጣ አገባ ውስጥ እንደሚዘፍቀን አልዘነጋሁትም።

ይህንን ታላቅ እንዳለ ተቀብለን ነው የኢትዮጵያ አንድነት ኃይሎች ተብለው በሚደራጁት የአንድነት ኃይሎች በስተኋላ ሁል ጊዜ የአማራ ኤሊቶችን ፈልጉ የሚባለው አባባል “የአክራሪ ተገንጣይ ብሔረተኛ” ወገኖች ብቻ አይደለም በማለት ነው ስምምነቱን የማክለው። ይህንን ጉዳይ በተመለከተ የኤርትራ ገዢ ፓርቲና መንግሥት እንዲሁም የኤርትራ ተቃዋሚ ኃይሎች ጭምር ከዚህ የተለየ አመለካከት ያላቸው አይመስለኝም።

ፕሮፌሰር መስፍን ዛሬም አማራ የሚባል ነገድ እንደ ማህበረ ፖለቲካዊ ስብስብ የለም እያሉን ነው። ከፍ ቢል እንደ ኢትዮጵያዊ ዝቅ ሲል ደግሞ እንደ ያንድ አካባቢ ልጅነት ማለት እንደ ጎንደሬ፣ጎጃሜ፣ ሸዌ፣ ወሎዬ ይመለከት ይሆናል እንጂ ራሱን እንደ አንድ ብሄረሰብ ተመልክቶ አያውቅም ነው መከራከሪያ ነጥባቸው። የዛሬ 25 ዓመት ገደማ ጀምሮ አማራ እንደ ማንኛውም ብሔር፣ ብሔረሰብ መብቱን ሲነፈግ አልፎ ተርፎ የጥቃት ሰለባ ሲሆን በግድ እንደ ሌሎቹ ማንነቱን ፈልጎ ያገኛል፣ አልፎ ተርፎ ብትሩ ሲበረታበትም ለመመከት የግዱን በአማራነት ይደራጃል በሚለው ፈሊጥ (ስተራቴጂ?) የዛሬ ገዢዎች ተፈታተኑት። በነገዱ እንዲደራጅም ገፋፋት። በተወሰነ ደረጃም ተሳካላቸው። በኋላ ወደ መላ ኢትዮጵያ ቢቀይርም ቅሉ መላ አማራ ድርጅትም አንድ አብነት ነው። ምንም እንኳን በኋላ ላይ ጸሐፊው ራሱ ይቅርታ የጠየቀበት ድርጊት ቢሆንም ቅሉ የአቶ አንዳርጋቸው ፅጌ **የአማራ ዲሞክራሲያዊ ብሔረተኛነት** መጽሐፍም ሌላኛው ተጠቃሽ ዋቢነት ነበር። በሌላ አነጋገር እንደ ማኛውም ስብስብ ብሔረሰብነትህን ተቀብለህ ተደራጅ ባይ ወያኔና ሻዕቢያ አልደራጅም ባይ አማራ ኤሊት መካከል የተካሄደ ግብግብ ነበረ ማለቱ ምንም ማጋነን የለበትም። ይህ ግብግብ ሌላ አድማስ ነበረው። የዚህ በነገድህ ተደራጅ ወከባ የኤርትራን ነፃ መንግሥትነት በግዱ ትቀበላታለህ ትርጉምም ነበረው። ነፃነቷን የተቀዳጀችው ኤርትራ ነፃነትና መንግሥትነት በግድህ ትጋታለህ የሚለው ከአማራ ኤሊቶች ጋር የተያያዘው ትዩዩ ግብግብ መልክ ነበረው። ወደ አሥመራ ይቅርታ ጥያቄ የተጓዘው ልዑክም ተልእኮው ከዚህ ግብግብ ተለይቶ ሊታይ አይችልም። የወያኔና ሻዕቢያ ወዳጅነት ዘመን (1991 - 1998) ሁለቱ ግብግቦች አንድም ሁለትም ነበሩ። አራማጆቹ በአሥመራና በአዲስ አበባ ሥልጣን የተቆናጠጡ ገዢ ፓርቲዎችና ሽሪኮች ነበሩ። ምክንያቱም ግልፅ ነው። ያኔ ሁለቱ የተለያዩ እስተራተኪካዊ ግብና መዳረሻ ዓላማ አልነበራቸውምና ። ገዢ ፓርቲዎቹ አንድም ሁለትም ነበሩና። ሁለቱ አማራን የሚፎካከሩት አንድ ትግራይ -ትግሪኝ ብሔረተኛነት ካባ ደርበው ነበር። ዋለልኝ መኮነን የዛሬ 50 ዓመት ገደማ በስመ ጥሩው **የብሔረሰቦች ጉዳይ** መጣጥፉ በኢትዮጵያ በተዘረጋው ፊውዳላዊ ሥርዓት አማራ ዋና ጨቋኝ ሲሆን ትግራዊው የጭቆናው ተባባሪና በሥልጣኑ አናሳ ድርሻ ባለቤት ሸሪክ (Junior Partner) አድርጎ ነው ያስቀመጠው። በመሓሉ ብዙ ውኃ በድልድዩ ሥር ፈሰሰም፣ አልፏልም። ዛሬ ትግራዊው አናሳም አይደለም። በቁጥር ማለቴ አይደለም። ንዑስ የሥልጣን ሸሪክም አይባልም። ባለ ጊዜና “ገባሪ ሓዳጊዎቹ” የትግራይ የሥልጣን ኤሊቶች ናቸውና። እነሱ በሃገሪቷ በዘረጉት ሥርዓት እነሱ የሥልጣን እርፍ እየዘወሩ ሌሎች ኤሊቶች በሸርክናም ሆነ በአጋርነት ስም አናሳ ሚና እየተጫወቱ ናቸው።ያ ቀርቶ ሌላ ዘፈንይባል የለ!

በመደምደሚያ አንድ ጥያቄ ለግንቦት ሰባት አርበኞች መሪዎች ልወርውር። እስካሁን በተደረጉ 30 ዓመታት በፈጀው የኤርትራ የነፃነት ውጊያም ሆነ 17 ዓመታት በወሰደው የደርግ ወያኔ ጦርነት ማን፣ ምን እንደሚረዳቸው በጣም በጣም የሚጠበቅ ሚስጥር ነበር። እነዚህ ድርጅቶች ሱዳንም ሆነች ሌሎች ዓረብ ሃገራት የሚያደርጉላቸው እርዳታ ከጃንሆይ እና ከደርግ መንግሥታት እንጂ ከራሳቸው ከድርጅቶችም ሆኑ ከመሪዎቹ አንደበት ስምተን አናውቅም ነበር። የኢትዮጵያ መንግሥት ግጭቱ የሁለት መንግሥታት ቀጣይ ግብግብ እንዲመስልለት መፈለጉን መረዳት አይገደም። ምክንያቱ እምብዛም አያመራመርምና። ለምን አርበኞች ግንቦት ሰባት መሪዎች ግብግቡን ይህንን መልክ እንዲሰጠው የሚሹበት

ምክንያት ግን እስካሁን ሊገባኝ አልቻለም። “ኤርትራ የመሸጉ” የኢትዮጵያ ተቃዋሚዎች እስከተባሉ ድረስ ጦርነቱ ከሁለት መንግሥታትና ገዢ ፓርቲዎች ጋር መቆራኘቱና ይህንንም መልክ መላበሱ አይታየንም?

ሌላ ነጥብ ልጩምር መሰለኝ። ሞላ አስገዶም የሚያውቀው ነገር የለውም፤ ኩባለላው በሃገር አድን ጥምረት ላይ ምንም ጉዳት አያደርስም፤ እንኳን በጊዜ ኮበለለ፤ ከህደቱ እንዲያውም Blessing in disguise (ከአበሳ ትሩፋቱ ነሳ?) ወይም የጥራት ሂደት ነው መባሉ ለአካባቢ ታዛቢዎች ሊዋጥ የማይችል አጉል ራስን ማፅናናት ነው። ጉዳቱ ከልኩ እንዳያልፉ ማጠር (damage limitation) የተሠራውን ስህተት ተጨማሪ ጉዳት እንዳይደርስ መከላከል ላይ መጠመዱና ሞላ ላነሳቸው ጥያቄዎች መለስ መስጠቱ የፈጀው ጊዜ እንኳን በተግባራዊ የትግል እንቅስቃሴ ኪሣራ እየተደረገ እንደሆነ ምንም አያጠያይቅም። በተቃዋሚዎቹ ጎራ አሁንም ከሁሉ የላቀው ቀሪው የዴሞክራሲ ኃይል ነው። በሰው ኃይልም በትጥቅም። አሁንም ከሻዕቢያ ጋር ያለው የጠበቀ ቁርኝት እንዳለ ነው። አሁንም አመራሩን የተቆጣጠሩት መሪዎች ከሞላ አስገዶም በአቅም የሚልቁ አይመስሉም፤ በእኔ እይታ። አገሪቱን ብሎናል አዲሱ የዴሞክራሲ መሪ መኮነን ተስፋዬ። አትደንግጡ መሆኑን ነው በትግሪኛው። ባያስደነግጥም ያሳስባል። ከሞላ ኩባለላ በኋላ የኤርትራ የድህነት ሃይሎች ቁጥጥርም ጠበቅ እንደሚል ሳይታለም የተፈታ ነው። በተለይም የአርበኞች ግንቦት ሳባት መሪዎች ስለ ራሳቸው ሲያወሱ “ኤርትራ የመሸጉ” የኢትዮጵያ ተቃዋሚ ኃይሎች ብለው እስካስተዋወቁ ድረስ። ሻዕቢያም ወያኔም በሱዳን ይረዳሉ እንጂ ሱዳን ላይ “መሸገናል” የምትል ቃል ካፋቸው በስሕተት አታመልጥም ነበር። ቢመሸጉ እንኳን ሱዳን መሸገናል አይሉም ነበረ። እንዲያውም በትግል ዘመናቸው ሻዕቢያም ሆነ ጀብሃ ያካሄዷቸው የድርጅቶቻቸው ኮንግረሶች ሁሉ ተደረጉ የተባሉት “በነፃ መሬታቸው” ውስጥ ነበር። ይህ “ነፃ መሬት” ራሱ የሱዳን መሬት ካልሆነ ከሱዳን ድንበር ምን ያህል እንደሚርቅ የሚያወቀው ያውቀዋል። በጀብሃ፤ በሻዕቢያም ሆነ በወያኔ መዘገበ ቃላት ስለ ሱዳን መመሸግም ሆነ እርዳታ ብሎ የሚነገር ነገር አልነበረም።

አርዱፍ የተባለው የአፋር ተቃዋሚ ድርጅት በድንበሩ አካባቢ የፈረንጅ ዲፕሎማቶችና ቱሪስቶችን አንድ ጊዜ በኤርትራ አፋር በኩል በራሃይታው ሠልጣን፤ ሠልጣን ዓብዱልቃድር አማካኝነት ሌላ ጊዜ ደግሞ በኢትዮጵያ ዓፋር ክልል በአካባቢው ባላባት በዳርሣ ዓብዱላ አማካኝነት መልቀቃቸው የአርዱፍ ታጋዮች በራሳቸው መሬትና ሕዝብ መላል መመሸጋቸው አንዱ ምስክር ነው ብዬ እገምታለሁ። ይህ ከኤርትራ ድህነት መሥሪያ ቤት የተወሰነ አንፃራዊ ነፃነት እንደሚያገናኝላቸው እሙን ነው። ምክንያቱም ግልፅ ነው ። አሥመራ አልመሸገምና። ለሃገር አድን ጥምረት የሠራዊት መዋጮ ተጠይቀው ማቅረብ አለመቻላቸው አስገርሞኛል። ሞላ አስገዶም የተናገረው ሙሉ በሙሉ አይታመንም መባሉ እንደተጠበቀ ሆኖ። በዚያን ወቅት አለቆቻቸው ነን ባዮች ከመንግሥት ጋር ተዋውለው መንግሥት ዘንድ ገብተው ለሹመት ሲበቁ የአርዱፍ ተዋጊዎች እዚያው ምሽጋቸውን የሙጥኝ አሉ ይላል የኢሳት ትንታኑ የፖለቲካ ተንታኝ ሲሳይ አገሪቱ የዴሞክራሲን ሠራዊት ከአላቃቸው ከሞላ ጋር አለመኮብለሉን በቆየው የአርዱፍ ሠራዊት አብነት ሲያስረዳ።

አርዱፍ የዴሞክራሲን ያክል ሠራዊት አይኖረውም ብለን ብንገምት እንኳ ቀላል ግምት የማይሰጠው ኃይል በሜዳው ላይ አሁንም እንዳለው ከአካባቢው ተወላጆች ከሚገኝ መረጃ መረዳት ባይገድም አርዱፍ የሃገር አድን ጥምረት የሠራዊት መዋጮውን ያላሟላበትን በቂ ምክንያት ግን አልታይ አለኝ። ያን ጊዜ በአለቆቻቸው ከደረሰባቸው ከህደት እስከ ዛሬ ባለማጋገም፤ በአለቆች ላይ እምነት ያለማሳደር ካሆነ ደግሞ በዲያስፖራ ያሉት የአፋር ድርጅቶች አስተባባሪዎች ልክ እንደ ፕሮፌሰር ብርሃኑና የትግል ጓዶቹ ሜዳ ወርደው ኡጉጉሞን (አርዱፍን) በሚመሩበት ወቅት የትግል ድርሻቸውን ተወጡ ብቻ ሳይሆን መተማመኑንም አሳደሱ ማለት ነው።

የዛሬ ሦስት ወር ገደማ ይመስለኛል የሞረሽ ወገኔ ዐማራ ድርጅት የነፃነት መውጫው መንገድ፣ ታጋዩ፣ ሕዝቡን ጠንካራ ምሽጉ ማድረግ ሲችል ነው የሚል መግለጫ በማውጣት የራሱን አማራጭ የሚመስል ሓሳብ ወርውሮ ነበር። ይበል! የሚያሰኝ ተነሳሽነት ነው። በተለይም የድርጅቱ መሪዎች መፈክሩን በመሬት ላይ ወርደው ተግባራዊ ማድረግ ቢችሉ። ሌላ አማራጭ ካላችሁ አመለካከቱን ለሚሉት ወገኖች ሞረሽ የራሱን አማራጭ አቀረበ ማለት ነውና።

መደምደሚያ

የኤርትራ መንግሥትና ገዢ ፓርቲ ፍላጎት ግልፅ ነው። የኤርትራን ነፃነት ማደላደልና ዋስትና ማረጋገጥ ነው። የአርበኞች የግንቦት ሰባት መሪዎች ፍላጎት ኤርትራን ማከብብቢያ መሬት አድርገው በመጠቀም የኢትዮጵያን ሕዝብ ከወያኔ ጭቆና ነፃ ማውጣት ነው። ሁለቱን ግቦች ማቀናጀት ይቻላል ብለናል። ይህ ተግባር ምን ያህል በተግባራዊነት እንደተተበተበ ግን ለማመልከት ሞክራለሁ። ሁለቱም ወገኖች አንዱ ሌላኛውን ይሸውደኛል ብሎ መስጋቱ ያልተለመደ ጉዳይ አይደለም። ኢትዮጵያን ነፃ ማውጣት ወይስ የኤርትራን ነፃነት ማደላደልና ዋስትና ማረጋገጥ? የሚለው ጥያቄ የክርክሮቹና ያለመተማመን ምንጭ ነው ፣ በእኔ እይታ። የሁለቱን ፍላጎት ሚዛናዊ በሆነ መቻቻ ለማረጋገጥ በርእሰ ጉዳዩ ላይም ሚዛናዊ ውይይት እንዲካሄድ የግድ ይላል። በዚህ ውይይት ኢሳት የሚጠበቅበት ሚና አለው ባይ ነኝ። ከኤርትራ መንግሥት ከተቆራኘው ማሕበረ ኮም አባላት ጋር ከሚደረገው ውይይት ይህው በኢትዮጵያውያን መካከል የሚደረግ ውይይት ቅድሚያ ሊሰጠው ይገባል እላለሁ። የኢሳት ሃያልነቱና የትግል ማዕከላዊነቱ የሚረጋገጠው ደግሞ ካንድ ድርጅት ልሳንነት ወደ የሁሉም መድረክነቱ ሲረጋገጥ ብቻ ሳይሆን እንደነዚህ ዓይነቶች ውይይቶችን ሲመራ ጭምር ነው። የሲሳይንና የኢሳትን ሐዋሪያት አደራ ከባድ የሚያደርገውም ይህንን ጫን ያለውን ትውልዳዊ ኃላፊነት መወጣት ነው።

ልክ በኢትዮጵያውን ተቃዋሚዎች መላል ስለ ትጥቅ ትግሉ መወናጨፊያ መሬት መረጣ ጉዳይ ላይ እንደቃኘነው በተመሳሳይ ሞቅታና ተናዳፊነት “ኢትዮጵያ ላይ የመሸጉ” የኤርትራ መንግሥት ተቃዋሚዎች መላልም የሚካሄድ ውይይትም እንዳለ ስንቶቻችን ነን የምንገነዘበው። ልክ እንደዚሁ በከፍተኛ ደረጃ ይወዛገባሉ፣ ይነታረካሉ፣ ይወራረፋሉ። እርግጥ ውይይቱ ባመዘኙ በትግርኛና በዓረብኛ ስለሚጠጥፍ ይዘቱን ለመርዳት አጋጣሚውና እድሉ ውስን ነው ለብዙዎቻችን ። በሌላ መጣጥፍ በእነሱ መካከል የሚደረገውን እሰጣ አገባ ደግሞ ከዓረብኛውና ከትግርኛው ድረ ገጾች ዘጋግቤ እንደሚመለስ ተስፋ አደርጋለሁ።